

การศึกษาการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว พรทิพย์ ยุทธโกวิท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา พาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชา พาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-144-2

009525

I166001002

A STUDY ON JOB ANALYSIS OF SHIPPING AGENCIES IN BANGKOK METROPOLIS

MISS PORNTHIP YUTHKOVIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Commerce

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-144-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว พรทิพย์ ยุทธโกวิท

ภาควิชา

พาณิชย์ศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

คุณเกริกกล้า สันธิมาศ์

รองศาสตราจารย์ ลินตนา บุญบงการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ ชูมนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.นราศร์ ไววนิชกุล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรองแก้ว อยู่สุข)

..... กรรมการ

(คุณสุธีธรรม สิตราหนูเคราะห์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ลินตนา บุญบงการ)

..... กรรมการ

(คุณเกริกกล้า สันธิมาศ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือ
 ในเขตกรุงเทพมหานคร
 ชื่อผู้ศึกษา   นางสาว พรทิพย์ บุทรโกวิท
 อาจารย์ที่ปรึกษา   นายเกริกกล้า ส่นธิมาศ์
 ภาควิชา   พาณิชยศาสตร์
 ปีการศึกษา   2526

บทคัดย่อ

การศึกษาการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษา โดยมีสมมติฐานว่า การวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนไม่มีครบตามขั้นตอน เป็นต้นว่า การจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดคุณสมบัติพนักงาน การประเมินค่างาน และอีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะและขอบเขตของงานต่าง ๆ รวมทั้งประเภทของบุคคลที่ทำงานนั้น ๆ ในการศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการทำงาน การสัมภาษณ์และจากแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลส่วนหนึ่งของแบบสอบถามได้นำมาทดสอบโดยใช้วิธีการทางสถิติประเภทการแจกแจงแบบไคส์แคว์ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์งาน และปัจจัยต่าง ๆ เช่น เงินทุน ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ จำนวนพนักงาน และทำเลที่ตั้งของบริษัทเจ้าของเรือ เป็นต้น

ผลการศึกษาปรากฏว่า บริษัทตัวแทนเจ้าของเรือร้อยละ 36 มีการวิเคราะห์งานครบตามขั้นตอน เป็นต้นว่า การจัดทำคำบรรยายลักษณะงาน การกำหนดคุณสมบัติพนักงาน การประเมินค่างาน โดยมีกระบวนการที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์งานเป็นลำดับ ดังนี้คือ เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานอย่างละเอียด จัดทำเป็นคำบรรยายลักษณะงาน และแปลงความเป็นรายละเอียดคุณสมบัติของพนักงาน ซึ่งกระทำโดยระดับหัวหน้างานและแผนกบริหารงานบุคคล สาเหตุที่ทำการวิเคราะห์งานก็เพื่อให้พนักงานได้เข้าใจขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบดีขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานตลอดเวลา และอีกทั้งยังเป็นพื้นฐานต่องานบริหารบุคคลในการทำการประเมินค่าผลงาน แบ่งแยกระดับของตำแหน่ง และการสำรวจค่าจ้างเงินเดือน ส่วนบริษัทตัวแทนอีกร้อยละ 64 ไม่ได้ทำการวิเคราะห์งาน

เพราะถ้ามีครบตามขั้นตอนของการวิเคราะห์งานจะทำให้พนักงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว และยังเป็นภาระยากที่จะกำหนดขอบเขตงานและคุณลุ่มบัตินักงานลงไปอย่างแน่นอน สำหรับการปฏิบัติงานโดยทั่ว ๆ ไป ทำได้โดยได้รับการสอนงานจากหัวหน้างานในขั้นแรก หรือมิฉะนั้นก็ให้ศึกษาจากรายงาน และเอกสารต่าง ๆ

การที่จะศึกษาการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ต่อไปนั้น บริษัทตัวแทนจำเป็นต้องทำการรวบรวมและประมวลข้อมูลทางด้านกรพนักงานให้ครบสมบูรณ์ ทั้งติดตามความเคลื่อนไหวของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิธีการทำงานและประเภทของบุคคล โดยให้มีการสังเกตและร่วมประสานงานกับบริษัทตัวแทนอื่น ๆ อาจผ่านทางสมาคมตัวแทนเรือก็ได้ เพื่อที่จะได้มีข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และสามารถมาพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาศึกษา และปรับปรุงการวิเคราะห์งานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไป

ผู้บริหารของบริษัทตัวแทน ควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการวิเคราะห์งาน โดยให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและติดตามผลการใช้อย่างสม่ำเสมอ เพราะการวิเคราะห์งานนี้จะมีผลทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ได้

ประโยชน์ของการศึกษา การวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือ นอกจากจะทำให้ทราบวิธีการวิเคราะห์งานของบริษัทตัวแทนแล้ว ยังสามารถก่อให้เกิดแนวความคิดและแนวทางที่จะนำผลการวิเคราะห์งานมาใช้สำหรับการปรับปรุง และการวางแผนงานให้แก่บริษัทตัวแทนอื่น ๆ และแก่เจ้าของเรือไทยที่จะมีบริษัทตัวแทนในต่างประเทศ และกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวงจรกิจกรรมส่งทางทะเล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

are used in preparing job description and in defining detailed job specification, which are done by chiefs and personnel division. Their reason to have job analysis, because they want to make known to the employees better understanding of the scope of work duty and responsibility all the time they perform their work moreover it will be used as a base for personnel administration to prepare job evaluation which comes to the result of having rank category and calculation of remuneration. The rest 64 per cent of the shipping agencies have no job analysis because they look at the flexibility of combine function if they have full process of job analysis employees will not be able to work flexibly and it is also difficult to define scope of work job specification definitely. In general practical the supervisor will give instruction to the newcomers while performing duty or let them study from previous reports and documents.

A study on job analysis of shipping agencies for further use at the utmost benefit, shipping agencies have to collect and evaluate on personal data and catch up with factors which might effect working system and employees. They may observe the movement or co-operate with other shipping agencies through the Channel of Shipping Agent Association so that they will be well equipped with up-to-date information and generate their idea to considering relevant environment factors and develop job analysis to fit the changing circumstances.

The executive of shipping agencies should realize the essential of having job analysis by giving more and serious attention and support as well as follow up the out-turn regularly, finally job analysis will assist to achieve the objective.

Hoping that this job analysis study of shipping agencies will not only provide general knowledge of shipping agencies' job analysis, but will also create some concepts and guideline which can be used in developing and planning for shipping agencies, thai shipowners and other business which are in the related circle of shipping industry.

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ฉันทนา บุญบังการ เป็นที่ปรึกษาพร้อม และคุณเกริกกล้า สันธิมาศ ผู้จัดการทั่วไป บริษัทมารีนเน็กซ์ จำกัด ในการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการศึกษา ตลอดจนช่วยพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด อนึ่ง ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ลีรชัย พิศาลบุตร รองคณบดีฝ่ายวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติ นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ ดร. นราศรี ไหววณิชกุล คุณสุธรรม ฉัตรานูเคราะห์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์กรองแก้ว อยู่ลู่ย ในการรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง ผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ทางด้านข้อมูลและการค้นคว้าตลอดจนการให้สัมภาษณ์ และกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คือ คุณปริญญา หวังโกศา คุณธนันต์ ตัณฑ์ไพบูลย์ คุณระวี รัตนนันต์ คุณวีระ รัตนนันต์ คุณปัญญา เข้าวปราจ คุณชัยยุทธ พรหมศิริ คุณรุจน์ ทองวานิช คุณสุวิมลสุดา เหลืองอ่อน คุณวิภาณี หาญเจริญสุข คุณจงกล มนัสย์วงศ์ คุณนิวัติ แจ้งอริยวงศ์ คุณเหรียญ วรพิพัฒน์กำธร คุณศิริบุรณิ ระฉินุรนาทูล คุณสุเมธ ตันทวานิช คุณมานะ ภัทรธรรม คุณอุทัยวรรณ ยุทธโกวิท และคุณพ่อคุณแม่ ตลอดจนพนักงานทุกท่านในแผนกเรือของบริษัท ฮีลต์เอเซียติก (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท บอร์เนียว เซอร์วิสเชลล์ จำกัด บริษัทซีทราน เอเยนซี แอนด์ เซอร์วิสเชลล์ จำกัด บริษัทมารีนเน็กซ์ จำกัด และบริษัทตัวแทนเจ้าของเรือทุกบริษัทในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการกรอแบบสอบถาม ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พรทิพย์ ยุทธโกวิท

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญภาพประกอบ	ญ
สารบัญตารางประกอบ	ฎ

บทที่	หน้า
-------	------

1. บทนำ

ความสำคัญของ เรื่อง	1
สมมติฐานในการศึกษา	3
ความมุ่งหมายในการศึกษา	3
อุปสรรคของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	8
การเสนอเรื่อง	8

2. บริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ ใน เขตกรุง เทพมหานคร

ความหมายของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ	10
ความสำคัญและความจำเป็นของการมีบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ- ใน เขตกรุง เทพมหานคร	12
ผลที่ตามมาของการมีบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ ใน เขตกรุง เทพมหานคร	
ทางด้าน เศรษฐกิจ	14
ทางด้านความรู้ เทคโนโลยีการขนส่งสมัยใหม่	15
ทางด้านบุคลากร	16

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ลักษณะการประกอบกิจการของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ ใน เขตกรุง เทพมหานคร	19
ประเภทกิจการของบริษัท เจ้าของ เรือ	
เรือประจำ เส้นทาง	19
เรือจร	22
เรืออุตสาหกรรม	23
ประเภทกิจการของบริษัทตัวแทน	
ประเภทตัวแทน	24
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนและ เจ้าของ เรือ	25
หน้าที่ของบริษัทตัวแทน	26
ความรับผิดชอบของบริษัทตัวแทน	29
3. การศึกษาการวิเคราะห์ทำงานของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ ใน เขตกรุง เทพมหานคร	
<u>ส่วนที่ 1</u> - ทฤษฎีการวิเคราะห์ทำงาน	
ความหมาย	33
กระบวนการวิเคราะห์ทำงาน	36
เทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ทำงาน	37
ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทำงาน	38
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ทำงาน	41
<u>ส่วนที่ 2</u> - การศึกษาการวิเคราะห์ทำงานของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ ใน เขตกรุง เทพมหานคร	43

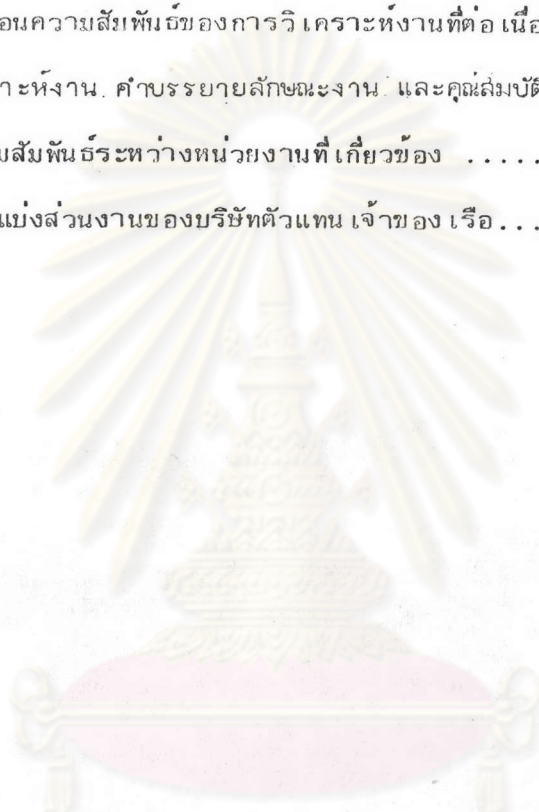
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องโดยตรงและหัวหน้าแผนก บริหารงานบุคคล (ถ้ามี)	44
การ เข้าสั่ง เหตุการณ์ทำงาน	50
การออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในแผนกนั้น	62
การออกแบบสอบถาม เกี่ยวกับบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ	84
4. บทสรุปและข้อ เสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	105
แบบสอบถาม	106
วิธีการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์งาน และปัจจัยต่าง ๆ	113
คำย่อและ เอกสารที่ใช้ในระบบการขนส่งทางทะเล	123
ตัวอย่าง เอกสารที่ใช้ในกิจการขนส่งทางทะเล	131
ประวัติผู้เขียน	147

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงแผนงานโดยสรุปจากหน้าที่หลักของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ- ใน เขตกรุงเทพมหานคร	28
3.1 แสดงขั้นตอนความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์งานที่ต่อเนื่องจากการวางแผน	32
3.2 การวิเคราะห์งาน คำบรรยายลักษณะงาน และคุณสมบัติของพนักงานที่ต้องการ	35
3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	61
3.4 แสดงการแบ่งส่วนงานของบริษัทตัวแทน เจ้าของ เรือ.....	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงขนาดฝั่งทะเลรอบประเทศไทย	12
2.2 แสดงจำนวนพนักงานทั้งหมดของบริษัทตัวแทนที่ได้จากการวิจัย	17
3.1 แสดงวิธีการทำการวิเคราะห์ทำงานบริษัทในประเทศไทย	37
3.2 แสดงส่วนประกอบของคำบรรยายลักษณะงาน	40
3.3 แสดงผลการใช้ผลจากการวิเคราะห์ทำงานใน 889 บริษัทต่างประเทศ	43
3.4 แสดงจำนวนเงินทุนของบริษัทตัวแทนในเขตกรุงเทพมหานคร	44
3.5 แสดงทำเลที่ตั้งของบริษัทตัวแทนในเขตกรุงเทพมหานคร	47
3.6 แสดงลำดับขั้นของการจัดทำเอกสารก่อนเรือออกของแผนกเอกสารขาออก ..	57
3.7 แสดงจำนวนบริษัทและระยะเวลาของการเปิดดำเนินการ	84
3.8 แสดงทุนจดทะเบียนและจำนวนบริษัท	85
3.9 แสดงจำนวนบริษัทและทำเลที่ตั้งของบริษัทเจ้าของเรือ	85
3.10 แสดงประเภทของผู้ถือหุ้น และจำนวนบริษัท	86
3.11 แสดงจำนวนพนักงานในบริษัทตัวแทน	86
3.12 แสดงข้อมูลผู้ที่ทำการวิเคราะห์ทำงาน	87
3.13 แสดงข้อมูลกระบวนการวิเคราะห์ทำงาน	87
3.14 แสดงข้อมูลผลจากการวิเคราะห์ทำงานที่ได้	88
3.15 แสดงข้อมูลกิจการได้ใช้ผลการวิเคราะห์ทำงาน	89
3.16 แสดงข้อมูลใช้เพื่อ	89
3.17 แสดงข้อมูลใช้เมื่อ	89
3.18 แสดงข้อมูลประโยชน์	90
3.19 แสดงข้อมูลไม่ใช่	90
3.20 แสดงข้อมูลปฏิบัติงานได้โดย	91